

ЗАПИСНИК

Од работата на X-то редовно годишно јубилејно собрание на Сојузот на друштвата на историчарите на СР Македонија, одржано на 24 и 25 ноември 1972 година во Скопје, во салата на Институтот за македонски јазик „Крсте Петков Мисирков“

Со оглед на јубилејниот карактер на собранието по повод 20 годишнината од основањето на Сојузот, истото се одржа по следнава програма:

СВЕЧЕН ДЕЛ

на 24. XI. 1973, во 10 часот

1. Отворање на собранието и избор на работни тела
2. „35 години револуционерна дејност на Јосип Броз Тито“ — реферат од д-р Орде Ивановски
3. а) Избор на почесен претседател и член на ИО на Сојузот и
б) Доделување признанија на заслужени членови на Сојузот.

Попладне во 16 часот

1. Македонската историографија од ослободувањето до денес, — референт д-р Александар Стојановски, од името на група автори и
2. Дискусија по рефератот за историографијата.

на 25. XI. 1972 година, во 9 часот

1. „100 години од раѓањето на Гоце Делчев“, референт д-р Манол Пандевски.

РАБОТЕН ДЕЛ

1. Осврт на работата на Сојузот за изминатите 20 години и извештај на Извршниот одбор за работата во последниве две години, референт Трпко Панговски, претседател на Сојузот.
2. Извештај на Надзорниот одбор за финансиското работење на Сојузот.
3. Извештај на Редакцискиот одбор на сп. „Историја“.
4. Дискусија по извештаите од т. 1, 2 и 3.
5. Разгледување и усвојување на новиот статут на Сојузот.
6. Давање на разрешница на досегашните и избор на нови органи на Сојузот.

Отворајќи го Собранието претседателот на Сојузот Трпко Панговски ги поздравил присутните гости, другарите: Бошко Станковски, претседател на Републичката конференција на ССРНМ, Драган Николовски, секретар на Заедницата за образование на СРМ, Фуад Јашар, претставник на Градското собрание на Скопје, полковникот Абдулах Сараџлик, претставник на Војно-историскиот институт во Белград и другите гости и учесници — делегати на Друштвата на историчарите од внатрешноста на СР Македонија при што им пожелели успешна работа на Собранието.

Потоа, претседателот Панговски објаснил дека собранието ќе работи како собрание на делегатите на 13-те друштва на историчарите на СРМ коишто на собранието учествуваат по една-пред определен план за бројот на делегатите на секое друштво од внатрешноста. Sprema бројната состојба на членството на Сојузот — респективно на друштвата, собранието го чинат 54 делегати, вклучувајќи ги и членовите на ИО од последниот мандат. На собранието како гости присуствуваа и голем број научни, културни и општествени работници од Скопје и Републиката. По ова се премина на прифаќањето на дневниот ред од Програмата кој собранието едногласно го усвоил.

Преминувајќи на првата точка од дневниот ред се избраа следните работни тела:

1. Работно претседателство: Димче Стојанов — Мире, д-р Петар Стојанов, Ленче Георгиева, проф. Љубен Лапе и Трпко Панговски.
2. Записничари: Марија Јовановиќ и Миле Михајлов.
3. Оверувачи на записникот: д-р Растислав Терзиовски и д-р Миле Тодоровски.
4. Верификациона комисија: Александар Кузмановски, Костадин Делиниколов и Александар Трајановски.
5. Кандидациона комисија: д-р Воислав Кушевски, Владимир Картов и Благоја Цветковски, и
6. Изборна комисија: Глигор Николовски и Даринка Пачемска.

По изборот на работните тела, со едноминутно молчење се оддаде почит на умрените членови на Сојузот меѓу двете последни собранија Гога Пајмаковски, професор од Прилеп и Никола Георгиевски, професор од Струмица.

По ова претседавачот на работното претседателство му даде збор на другарот Бошко Станковски кој, поздравувајќи го и пожелувајќи му плодна работа на собранието, меѓу другото, рече.

„Плејадата научни творци и непогрешливи ентузијази на нашата млада, но мошне богата, интензивна и плодотворна историска мисла, заедно со сите нас, има причина да се радува од веќе постигнатите резултати, што прераснаа во достоинство и што конечно и трајно нè вивнаа во редот на народите на современата светска цивилизација“.

По поздравниот говор на другарот Станковски, по повод 80-годишнината на раѓањето на другарот Тито, д-р Орде Ивановски поднесе реферат за „35-годишната револуционерна дејност на Јосип Броз Тито“ во кој, меѓу другото, рече:

„Воден од длабоката верба во историската мисија на работничката класа и од стремежот за побрз развој на југословенското општество, Тито го спроведува во дело и своето животно дело — воведување на работничките совети во фабриките и воведување на самоуправен социјализам во земјата... За обезбедување на најдемократски развој на нашето општество, Тито постојано ќе предупредува и најостро јавно ќе ги осудува сите негативни појави што се појавија и манифестираа преку шовинизмот, национализмот, бирократизмот и сите други антиреволуционерни изми...“.

Излагањето на д-р Ивановски беше проследено со внимание и прифатено со акламација.

По рефератот на д-р Ивановски, а по повод 20-годишнината на Сојузот, претседателот Панговски ја прочита предлог одлуката — податоците за проф. Љубен Лапе и Александар Кузмановски и списокот на членовите што се предлагаат за признанија — со кои ИО на Сојузот, во знак на признание за особени заслуги за развојот на Сојузот, историската наука и наставата во Македонија, ги предлага за доживотен претседател на Сојузот професорот на Филозофскиот факултет во Скопје, академикот Љубен Лапе, а за доживотен член на извршниот одбор на Сојузот Александар Кузмановски, професор во пензија од Скопје. Собранието со акламација го усвои овој предлог. И предлогот за доделување на признанија по прочитаниот предлог-список исто така беше усвоен со акламација. Признанија им беа доделени на следните другари и другарки:

Димитар Алекоов, проф. од Скопје, проф. д-р Христо Андонов-Полјански, проф. д-р Стјепан Антољак од Задар, акад. Михаило Апостолски од Скопје, проф. д-р Александар Апостолов од Скопје, Реџеп Бајрами, проф. од Скопје, Цветан Беличански, проф. од Битола, Ленче Георгиева, проф. од Штип, Костадин Делиниколов, проф. од Скопје, Ѓорѓи Димовски-Цолев, проф. од Битола, Наум Димовски, проф. од Прилеп, Ристо Динев, проф. од Битола, проф. д-р Данчо Зографски од Скопје, д-р

Орде Ивановски од Скопје, Стеван Каревски, проф. од Прилеп, проф. Димче Коцо од Скопје, Александар Кузмановски, проф. во пензија од Скопје, Драган Кузмановски проф. од Скопје, Илија Кузмановски проф. од Прилеп, Галена Куцуловска, кустос од Скопје, проф. д-р Воислав Кушевски од Скопје, академик Љубен Лапс, Дамјан Лепчевски, проф. од Скопје, Милица Марковска, проф. од Охрид, д-р Александар Матковски од Скопје, Јордан Мецанов, проф. од Т. Велес, Мицко Мицев, проф. од Скопје, Димитар Мицковски, проф. од Прилеп, Трпко Панговски, проф. од Скопје, д-р Манол Пандевски од Скопје, проф. д-р Бранко Панов од Скопје, Илија Панов, проф. во пензија од Скопје, Васка Перчинкова, проф. од Скопје, Стојан Петревски, проф. од Охрид, проф. Методија Соколоски од Скопје, Злата Стојанац-Казакова, наставник од Т. Велес, Димче Стојанов-Мире, проф. од Скопје, д-р Петар Стојанов од Скопје, Живко Стојковски, проф. од Кавадарци, д-р Глигор Тодоровски од Скопје, д-р Миле Тодоровски од Скопје, проф. Томо Томоски од Скопје, Милка Аџиџиевска, проф. од Прилеп, Благоја Цветковски, проф. од Штип и Тодор Шоптрајанов, проф. во пензија од Скопје.

Во попладневната работа на собранието д-р Александар Стојановски од името на група автори — д-р Бранко Панов, д-р Ристо Поплазаров и д-р Владо Ивановски и во свое име, поднесе реферат за „Македонската историографија од ослободувањето до денес“. Во соопштението д-р Стојановски даде конкретизиран концизен преглед на најзначајните наслови на македонската историографија, објавени од ослободувањето до денес, посебно за држувајќи се на Историјата на македонскиот народ (изданието во три тома) и на други најзначајни монографии од поновата историја на македонскиот народ. Во соопштението се истакна дека покрај 100-те крупни монографски и друг вид трудови, зборници и целини по тематика, македонската историографија е надополнета со неколку стотини наслови — статии, прилози, материјали, библиографии и др. со третирање на помали проблеми и теми од разни временски периоди и области од историјата на македонскиот народ. Меѓутоа, тој истакна дека во областа на научната историска критика, едвај се забележуваат почетни чекори.

По излагањето на д-р Стојановски се разви мошне жива дискусија во која учествуваа повеќе дискусанти. Во неа се истакнаа мошне значајни достигнуања во областа на македонската историографија. Меѓутоа, исто така се истакна дека сè уште бројни проблеми и теми и цели подрачја низ сите временски периоди не се проучени и се чувствуваат очевидни празнини низ конти-

нуираниот преглед на историјата на македонскиот народ што се забележува и во последното нејзино издание. Посебно се истакна слабата проученост на културната историја. Исто така се истакна дека во македонската историска наука се чувствува недостиг на научна критика и дела од таа област.

Но и покрај севе ова, овие видни резултати изнесени во соопштението на д-р Стојановски, даваат повод да се заклучи, како што се искажа еден од дискутантите, дека: „Македонската историска мисла за овие 25 години е отидена многу напред и за тоа време е напишан најбогатиот, најзначајниот и најдолгиот историски летопис на Македонија“, според тоа, како се истакна натаму во дискусијата, постојат сите реални услови младата македонска историска наука успешно да се зафати со проучувањето на сите проблеми кои се истакнаа во дискусијата.

По дискусијата, по соопштението на д-р А. Стојановски, на собранието се прочитаа поздравните телеграми од Претседателството на Сојузот на друштвата на историчарите на СФРЈ, од Друштвото на историчарите на СР Србија, САН Војводина и СР Хрватска. Во телеграмите се искажува жалење што не можеле претставници на Сојузот и друштвата да присуствуваат на собранието и се пожелува плодна работа на истото.

На вториот ден од работата на собранието (25. XI.) д-р Манол Пандевски во својот реферат „Гоце Делчев во македонската национално-ослободителна револуција“, посветен на 100-годишнината од раѓањето на Г. Делчев, меѓу другото, рече:

„Нè делат сто години од раѓањето и шеесет и девет од јуначката смрт на апостолот на македонската национално-ослободителна револуција... Политичката историја на Македонија, на и на Балканот, недвосмислено потврди дека идејата за создавање на македонска држава не се појави случајно и не беше ефемерна помисла на одделни егзалтирани умови, туку тоа беше историски обусловена нужност со долготрајна вредност и значење... Во фундаирањето на таквите задачи и насочници на револуцијата, улогата на Г. Делчев е вонредно голема. Тој сето тоа го согледа И затоа за него немаше починка; тој брзаше, согоруваше. Речиси не може да се разбере како за толку кусо време, тој успеа да разгрне таква сестрана активност“.

По излагањето на д-р Пандевски се премина на работниот дел на собранието.

Како прва точка од овој дел на дневниот ред, претседателот на ИО на Сојузот Трпко Панговски направи „Осврт на работата на Сојузот за изминатите 20 години“ и поднесе „Извештај на ИО за работата во последните две години“ во кои, меѓу другото, истакна дека јубилејното собрание се одржува во годината на „80-годишнината од раѓањето на другарот Тито со чие име се запи-

шани најсветлите страници од историјата на македонскиот народ⁴; во годината на 35-годишнината на неговото доаѓање на чело на КПЈ; во годината на 100-годишнината од раѓањето на великанот на ослободителната борба на македонскиот народ Гоце Делчев, во деновите на битката за дефинитивна пресметка со сите деформации во општествениот, економскиот и културниот живот и за победа на самоуправниот социјализам во југословенската општествена заедница. Во процесот на последното, истакна Панговски, нашиот Сојуз во целост и ние како историчари — поединци треба да се залагаме „за константно подобрување на научната и идејната страна во наставата и за отстранување на сè она што е туѓо во образованието, воспитувајќи ги младите генерации во духот на социјалистичкиот патриотизам и интернационализам“.

Проследувајќи го 20-годишниот живот на Сојузот од 1952 до 1972 година, Панговски истакна дека Сојузот работел на:

- опфаќање на сите историчари во редовите на Сојузот,

- поттикнување на научно-истражувачката работа врз проблемите од македонската национална историја, историјата на југословенските народи и воопшто,

- настајување за унапредување на наставата по историја во училиштата од сите видови и помагање за усовршување на наставниците по историја во наставата и нивната педагошка работа,

- поттикнување на развојот на млади научни кадри,

- активирање на историчарите во чување и одржување и пронајдување на историските паметници и остатоци на македонската материјална култура од минатото и развивање љубов кон историското минато воопшто и др

- одржување, курсеви, семинари, пленуми, консултации, предавања, советувања и друго по најразлични поводи и цели, со цел да се шири научната историска мисла и вистина.

- издавање научно списание („Историја“ од 1965 година) и други средства на научна и популарна информација,

- организирање на научни екскурзии во земјата и странство,

- учество на конгреси и симпозиуми во земјата и странство,

- домаќин на V конгрес на Сојузот на друштвата на историчарите на СФРЈ,

- соработка со органите на Народната власт, општествено-политичките организации и заедници во Скопје и Републиката, со научните и образовните институции и други сродни установи во Македонија и СФРЈ и странство, со основна цел развивање и афирмација на македонската историографија во земјата и странство, и

- бројни други активности.

Осврнувајќи се на работата на ИО на Сојузот во изминативе две години (19. IX. 1970 до 24. XI. 1972) претседателот Панговски истакна дека ИО и Сојузот работеа по двегодишната програма донесена во крајот на 1970 година. Работата се одвиваше директ-

но преку ИО, трите комисии — организационо-идеолошката, наставната и комисијата за екскурзии, контакти со сродните установи и организации, средствата за јавна информација и контакти со странство, преку седници на ИО и комисиите, проширени седници на кои учествуваа заинтересирани претставници на друштвата или научните институции, редакцијата на сп. „Историја“ и други и преку писмени и лични контакти со општинските друштва. Со залагањето на ИО се реактивираа друштвата на општините Т. Велес, Куманово, Кавадарци и Струмица, а во Тетово е создадено ново друштво.

ИО има одржано 17 седници на кои се третирали, решавани следните прашања и проблеми:

- донесување програма за работа на Сојузот (1970—1972),
- донесување одлука за висината на патните и дневните трошоци и хонорарот на техничкиот секретар,
- организациони прашања и мерки за проширување дејноста на Сојузот,
- формирање комисија и следење на нејзината работа за изработка на нов статут на Сојузот за прифаќање на истиот на X годишно собрание,
- меѓурејубличка соработка со Друштвата на историчарите од другите републики, особено со Друштвата на историчарите од СР Босна и Херцеговина, СР Хрватска, СР Словенија и СР Црна Гора со кои и од порано беа воспоставени врски,
- Соработка со Сојузот на друштвата на историчарите на СФРЈ и Националниот комитет за историски науки при што на седниците на ИО се разгледувани информациите на нашите претставници за работата и соработката со горните организации,
- Договор за утврдување на основната проблематика за разговор со другарот Ангел Чемерски, претседател на ЦК СКМ,
- Организација на наставни семинари, утврдување на програми за истите од кои посебно е значаен семинарот од крајот на 1971 година што се одржа во Скопје за сите историчари од СР Македонија, со тематика за македонското национално прашање од средината на 19 век до крајот на Втората светска војна.
- Организирање на широки советувања за наставата по историја во сите степени на образованието. Посебно е значајно советувањето во организација на Сојузот и Комисијата за образование при Републичката конференција на ССРНМ.
- Донесување на програми за одбележување на одделни јубилеи за одредени личности и настани од македонската историја.
- Формирање одбор за одбележување на стогодишнината од раѓањето на Гоце Делчев и донесување на програмата на Сојузот за истата цел
- Делегирање на членови на Сојузот како претставници во самоуправните и општествените тела на работните организации на Институтот за национална историја, Филозофскиот факултет, Историскиот музеј на Македонија, Републичкиот завод за заштита на спомениците од историското минато на македонскиот народ.

— Информации за работата на Сојузот на историските друштва на СФРЈ и меѓународниот комитет за историски науки.

— Извршување на соодветни подготовки за учество на македонските историчари на VI-от конгрес на Сојузот на друштвата на историчарите на СФРЈ. Пријавени се од Македонија 18 реферати за конгресот, во рамките на основната тема „Односот на селото и градот низ историјата“.

— Подготовки за одржување на интеркатедарската конференција на историчарите во Херцеговини, и

— бројни други активности.

Понатаму во извештајот претседателот Панговски се задржа на развитокот на македонската историографија истакнувајќи го развитокот на научната дејност на историчарите преку учеството на дебати, симпозиуми, советувања, конгреси и друго со реферати од македонската историја, објавувањето на бројни наслови со тематика од македонската историја во издание на Институтот за национална историја и други установи, со издавањето на две научни списанија и тн.

Говорејќи за наставата во училиштата, тој истакна дека Сојузот беше перманентен учесник во донесувањето на сите наставни планови и програми по историја за училиштата од сите видови и организатор на повеќе советувања и семинари за стручно усовршување на наставниците по историја. Исто така, Сојузот беше активен учесник и во дејноста на издавањето на учебниците по историја. Тој постојано и непосредно учествуваше во работата на редакцијата за унапредување на сп. „Историја“ органот на Сојузот. Сојузот разви посебна активност во прославата на 100-годишнината на раѓањето на Гоце Делчев. Специјална екипа на предавачи: д-р Петар Стојанов, д-р Манол Пандевски, д-р Ристо Поплазаров, д-р Крсте Битовски, д-р Орде Ивановски, проф. д-р Александар Апостолов, проф. д-р Данчо Зографски, проф. д-р Воислав Кушевски и д-р Иван Катарџиев одржаа бројни предавања низ сите градови на Републиката, потоа во Љубљана, Иванград, Титоград, Никшиќ, Котор, Задар и во странство: во Сиднеј, Волганг, Њукастл, Мелбурн, Канбера (Австралија), Гетеборг (Шведска), Берлин (СР Германија) и во неколку места во САД и Канада. Предавањата во странство се одржувани пред македонската емиграција.

Соработката со Друштвата на историчарите во другите републики на Југославија се одвиваше преку посета на годишни собранија, семинари, советувања и други контакти, како и со размена на историски публикации. Сојузот имаше допири и со Друштвото на историчарите на Бугарија, каде престојуваше тричлена делегација на нашиот Сојуз и со претставници на историчарите на Албанија со кои се водени разговори за соработка во Скопје.

Соработката со Републичката конференција на ССРHM, Сојузот на боречките организации, Заводот за заштита на паметниците од минатото, Институтот за национална историја, Филозофскиот факултет и други, беше секогаш сестрана и плодотворна.

Завршувајќи го својот извештај, претседателот Панговски истакна дека пред новиот ИО и Сојузот во целина стои како првостепена задача да го продолжи континуитетот на досегашната работа и да ги зголеми досегашните успеси и ги отстрани сторените пропусти и замоли во дискусијата да се истакнат сити позитивни и негативни работи што не добија место во поднесениот извештај на ИО. Исто така, на крајот, побара од собранieto да му даде разрешница на досегашниот ИО и избере нов за наредните две години.

Во втората точка, по извештајот на ИО, Надзорниот одбор поднесе извештај за финансиското работење на Сојузот во кој сумирано се констатира дека иако, скромн позитивниот салдо, покажува дека со паричните средства добиени како мошне скромни дотации се работело мошне рационално.

По извештајот на Надзорниот одбор проф. д-р Воислав Кушевски, главен и одговорен уредник на органот на Сојузот сп. „Историја“, поднесе извештај за работата на редакцијата и излегувањето на списанието во изминатите две години. Покрај позитивниот развoтoк на списанието, сепак се чувствува недостиг од соработници од наставната практика. Кушевски ги истакна и тешкотиите со финансирањето на списанието. Апелираше исто така новиот ИО да се заземе што повеќе околу изнајдување средства, вклучување на што повеќе соработници и посебно ангажирање околу дистрибуцијата на списанието меѓу неколку стотини историчари во Македонија.

По ова се разви дискусија по сите три извештаи (на ИО, на НО и на редакцијата на списанието) во која зедоа учество:

Никола Чинго, стручен соработник во Центарот за идеолошко-политичко образование и студии на ЦК СКМ — Скопје, се искажа дека наставата по историја треба да биде заснована на научни основи и по обем и содржина со интерпретација врз основа на дијалектичкиот и историскиот материјализам. Со тоа би се постигнало и правилно марксистичко образование на младите генерации. Чинго се заложи и за уште потесна соработка со Центарот за идеолошко-политичко образование и студии и координирани и заеднички активности со Сојузот. Инсистираше во редакцијата на списанието „Историја“ да влезе и член од наставната практика од училиштата.

Горѓи Миљковиќ, кустос во Историскиот музеј на Македонија, истакна дека факултетот не дава никаква подготовка на историчарите за музејската насока. Во последно време нема никаков подмладок на музејските кадри, затоа е нужно да се организираат семинари за музејски работници.

Душко Станимировиќ, референт по фискултура во Комитетот за физичка култура на СРМ, истакна дека за проучувањето на историјата на физичката култура досега не е ништо сторено. Инсистира, тоа прашање да влезе во програмата на Сојузот и при него да се создаде посебна комисија или редакција за таа цел. Натаму во дискусијата, истакна дека слабо се проучува и современата историја и состојбата во современите архиви загрижува. Инсистираше, за овие проблеми да се пишува и во списанието.

Шукри Рахими, проф. на ПА во Скопје, осврнувајќи се на една констатација од извештајот на редакцијата на списанието дека професорите од ПА не се појавуваат на неговите страници, истакна дека тоа не е вистина, бидејќи тие соработуваа во други списанија. На замерката дека тие на ПА во изборот во повисоки звања се посебно привилегирани истакна дека и нивниот избор е ист како и на Филозофскиот факултет и во Институтот за национална историја.

Д-р Глигор Тодоровски, директор на Институтот за национална историја, подвлече дека соработката меѓу ИНИ и Сојузот, посебно во изминативе две години, беше на завидна висина и треба и во иднина уште поинтензивно да продолжи. Сојузот со преку 700-те членови е јака организација, меѓутоа сè уште не е достаточна афирмирана на републички план. Често се случува републичките фактори да го прескокнуваат Сојузот во пригодните акции и да не земаат негови претставници во разните републички тела и одбори за разни манифестации, како на пр. за прославата на 100-годишнината на Г. Делчев, за Симпозиумот за 1941 и др., Сојузот дури не се ни споменува. Поради ова Тодоровски апелираше на акад. Лапе кај надлежните фактори да се застапи во иднина Сојузот да биде вклучуван во сите слични акции на републичко и друго ниво. Исто така, Тодоровски ја истакна потребата од вклучување на сите, односно што поширок број членови на Сојузот и друштвата за предавања и разни други активности во разни прослави, а не само или главно соработниците на ИНИ. По однос на соработката и контактите со гости од странство, нужно е да се зајакне соработката меѓу Сојузот и ИНИ повеќе отколку досега.

Д-р Иван Катарџиев, се извини што не бил за сето време на собранието, сепак истакна дека иако собранието е јубилејно, требало да има повеќе работен карактер и да го третира проблемот за учебниците и методиката во наставата. Требаше да се даде проценка на учебниците и да се види колку марксизмот е застапен во нив. Тие се огромни и со апстрактни поими. Позитивно е што извештајот на редакцијата на списанието е во вид на програма.

Љубица Стаматоска, проф. во гимназијата „Ј. Б. Тито“, Скопје, истакна дека е нужно да се одржи проблемско советување за новата наставна програма.

Масар Кодра, асистент во ИНИ, го истакна фактот дека Турците и Албанците почнале да ја изучуваат својата историја што е и позитивно, но дека наставниците не се подготвени во познавањето албанската историја.

Благоја Цветкоски, проф. во ПА, Штип, подвлече дека учебниците се обемни затоа што наставните програми кои ние ги правиме се обемни. Сите сме љубоморни а не правиме рационална програма. Учебниците се хроника, новинарство. Се лута во методологијата. Нужно е да создадеме наша македонска дидактично-педагошка школа. Треба да се договориме за идното годишно собрание.

Јордан Димевски, проф. на ПА, Скопје: за преодниот период од школската реформа се нема концепција за наставната програма по историја. Нужен е еден посебен состанок на полугодieto за таа работа.

Стеван Карески, проф. од Прилеп, кажа дека фондот на часовите е мошне мал, особено за стручните училишта. Нужна е коренита промена на програмата. За подготвување на нови учебници да се создаде претходно една студиска група за учебници. Да се направи консултација на учебници од странство. Голема тешкотија е што нема, речиси, никакви помагала за наставата.

Дамјан Лепчески, советник во Републичкиот завод за школство, Скопје се искажа дека сите проблеми околу новите програми и планови се разгледувани низ јавна дискусија, но Педагошкиот совет на Собранието на СРМ одлучувал по свое и ставовите на Сојузот и Заводот не се уважени и затоа дошло во V одделение да се намалат часовите од 2 на 1. Меѓутоа, со другите барања можеме да бидеме задоволни. Тие се прифатени. Овде, на собранието, ние не дадовме пофалница за учебниците што ги дадовме како нови и наши, тоа е мошне крупен чекор напред.

Стојмир Ристевски, проф. од Охрид, истакна дека професорите се преоптеретени со наставата и другите активности и предложи Сојузот да се ангажира со барање часовите на историчарите да се намалат. За таа цел да се создаде специјална комисија или да се зафати новиот ИО на Сојузот.

Д-р Иван Катарџиев го поддржа предлогот на Ристевски.

Академикот Љубен Лапе за предлогот на Ристевски предлага да се испрати претставка до надлежните фактори.

Д-р Петар Стојанов, виш научен соработник на ИНИ, со оглед на тоа дека досегашната дискусија главно се одвиваше во областа на наставата, предложи да се одржи посебно советување за тие проблеми, а дискусијата да се сврти и кон останатите проблеми од работата на Сојузот што беа иницирани во извештајот. Натаму, тој го нагласи своето инсистирање новиот ИО да обрне поголемо внимание на организационото ширење и зацврстување на Сојузот. Да се помогне на историчарите во внатреш-

носта на Републиката, секаде каде има услови да се организираат нови друштва, групи или секции на историчари од регионалните, општинските или месните подрачја и постојни друштва и да се настојува сите тие организирани целини на својот терен и во рамките на Сојузот да се зафатат со решавањето на сите проблеми што беа истакнати во извештајот и дискусијата. Посебно инсистираше секој историчар обврзно да се претплати на списанието на Сојузот „Историја“ и на „Гласникот“ на ИНИ со што секој историчар и член на Сојузот ќе добие можност да ги следи сите најнови научни сознанија од македонската историја. Како императив се налага училишните библиотеки да се претплатат на споменатите списанија. Во таа смисла историчарите по училиштата треба директно да се ангажираат.

На крајот на дискусијата делегатот на Друштвото на историчарите од Гевгелија предложи идното, XI-то годишно собрание да се одржи во Дојран. Со оглед дека немаше друг предлог, предлогот на гевгелиското друштво од собранието беше прифатено едногласно.

Во завршниот збор претседавачот на тој дел од работата на собранието акад. Љ. Лапе истакна дека досегашниот ИО направил крупен чекор напред во развојот на Сојузот и дека од идниот ИО се бара истиот да го продолжи со поголеми резултати. По ова акад. Лапе постави пред собранието дали ги прифаќа извештаите и дискусијата и дали дава разрешница на досегашните органи на Сојузот.

Присутните делегати со ракоплескање и кревање рака ги прифатија извештаите и дадоа разрешница на досегашните органи на Сојузот.

По ова се премина на наредната точка од дневниот ред, т.е. на разгледувањето и усвојувањето на новиот статут на Сојузот за што уводно излагање и образложение поднесе магистерот Благимир Картов, проф. на ПА во Скопје, член на ИО и раководител на Комисијата за новиот статут кој истакна дека беше очигледна потребата од нов статут усогласен со новите уставни и амандмански промени во современите услови на југословенското самоуправно општество. Уште повеќе што стариот статут односно правилник бил донесен пред повеќе од 10 години. Картов истакна дека новиот статут е усогласен со сите постојни правни и законски норми што се на сила и во духот на самоуправувањето во јавниот и општествено политичкиот живот на Југославија, усогласен е и со слични статут и самоуправни акти на слични сојузи, друштва и други организации, во прв ред со статутот на Сојузот на друштвата на историчарите на СФРЈ, на ССРМ и други општествено-политички заедници и организации. Во него е запазена и самобитноста — улогата и целта на Сојузот на друштвата на историчарите на СР Македонија. Предлогот е разгледан и прифатен од ИО и како таков се предлага на собранието за усвојување.

На Собранието, по излагањето на Картов, се разви дискусија во која тоа направи извесни формални, формално-правни измени во чл. 1, 8, 17, 21, 29, 30, 34 и 35 со кои се прецизираа, модифицираа и отфрлија извесни алинеи од споменатите членови. По сторените измени Собранието со едногласно јавно гласање го усвои предложениот нацрт-статут и одлучи истиот да биде умножен и доставен до сите друштва на Сојузот.

По ова се мина на избори на новите органи на Сојузот. Собранието едногласно, согласно со статутот, одлучи изборот на органите на Сојузот да стане со јавно гласање. Потоа известителот на кандидационата комисија проф. д-р Воислав Кушевски од името на комисијата на Собранието му ја предложи следнава листа на кандидатите за новите органи на Сојузот:

ИЗВРШЕН ОДБОР: претседател: Д-р Петар Стојанов, виш научен соработник на ИНИ.

Членови: 1. Д-р Крсте Битовски, виш научен соработник на ИНИ; 2. Даринка Пачемска, асистент на Филозофскиот факултет; 3. Дамјан Лепчески, советник во Реп. завод за школство; 4. Иван Маневски, советник во Град. завод за школство, Скопје; 5. Никола Чинговски, стр. соработник во Центарот за идеолошко-политичко образование и студии на ЦК СКМ; 6. Елица Пилатова, советник во Опш. собрание, Штип; 7. Наум Димовски, советник во Завод за школство, Прилеп; 8. Божидар Васовски, советник во Завод за школство, Тетово; 9. Шукри Рахими, проф. на ПА, Скопје; 10. Ѓорѓи Танковски, проф. во Основ. училиште „Стив Наумов“, Битола.

НАДЗОРЕН ОДБОР: 1. Томо Томоски, ред. проф. на Филозофскиот факултет; 2. Даница Марковска, проф. во Гимназијата „Раде Корчагин“, Скопје; 3. Перо Новаков, проф. во Осн. у-ште, Скопје.

СУД НА ЧЕСТА: 1. Проф. д-р Андија Лаиновиќ, Скопје; 2. Илија Кузмановски, проф. од Прилеп.

РЕДАКЦИСКИ ОДБОР НА СПИСАНИЕТО „ИСТОРИЈА“: 1. Проф. д-р Воислав Кушевски, одговорен уредник; 2. Томо Томоски, ред. проф. на Фил. факултет; 3. Д-р Глигор Тодоровски, директор на ИНИ; 4. Д-р Миле Тодоровски, виш научен соработник на ИНИ; 5. Благоја Цветковски, проф. на ПА во Штип.

По изнесувањето на предлогот на кандидационата комисија за новите органи на Сојузот, согласно со статутот, прво се гласаше за претседателот на ИО на Сојузот, т.е. за предложениот кандидат д-р Петар Стојанов. Собранието едногласно и со акламација предложениот кандидат д-р Петар Стојанов го избра за нов претседател на ИО на Сојузот. Потоа, согласно со статутот, се пристапи кон избор на поодделните органи — членовите на ИО, НО, судот

на честа и редакцијата на списанието. Сите органи, т.е. предложени кандидати беа едногласно и со акламација прифатени со што и заврши изборот на новите органи на Сојузот.

Новиот претседател д-р Петар Стојанов, благодарувалки се ка довербата од името на новите раководни органи на Сојузот, истакна дека од извештаите и од дискусијата (од записникот) ќе се извлечат заклучоци на кои ќе се базира новата програма за работа на Сојузот во идните две години. Тој истовремено ги пока- ни сите присутни и останатите членови на Сојузот во наредниот период што повеќе да се ангажираат во решавањето на задачите што стојат пред Сојузот и друштвата како и пред секој член на Сојузот. ИО, истакна Стојанов, ќе се обиде да ги ангажира што се може повеќе сите членови на Сојузот и ќе очекува одзив од секој поединец и друштво во внатрешноста и во Скопје. Со тоа нашиот Сојуз треба да се афирмира што се може повеќе сред нашето општество.

Со ова собранието ја заврши својата работа.

Записничари: Марија Јовановиќ, с. р.

Миле Михајлов, с. р.

Оверувачи на записникот: Д-р Растислав Терзиовски

Д-р Миле Тодоровски

ОД АКТИВНОСТА НА ДРУШТВОТО НА ИСТОРИЧАРИТЕ ВО ПРИЛЕП

Четириесетте членови на Друштвото се претежно наставници и професори по историја во основните и средните училишта и неколкумина други кои работат во разни установи или се љубители на историјата, занимавајќи се со проучување на нашето минато.

Новата управа од пет члена раководи со Друштвото од октомври 1970 година. Таа изработи план-програма за работа на Друштвото за наредните две години. Една и половина година веќе се работи според таа програма. Покрај другото, во програмата е предвидено управата на Друштвото да одржува по 4 состаноци годишно, а со сите членови по 3, а по потреба и повеќе. Една од основните задачи во организациона смисла што требаше да ја изврши управата беше устројувањето на точна евиденција на членството и собирањето на членарината. За таа цел се задолжија неколкумина членови и задачата се изврши. Сè уште има извесни тешкотии во врска со собирањето на членарината од оние членови-наставници по историја и географија кои не се определени на која група припаѓаат — историја или географија, бидејќи предаваат наизменично историја, географија или пак ги предаваат двата предмета. Овде треба да се напомене дека Друштвото